

Coaching เทคนิคการเป็นวิทยากร

วิทยากร นายพนมมา ทงบ่อ ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี

วันที่อบรม(Coaching) ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี

การทำหน้าที่วิทยากรมีความจำเป็นต้องอาศัยการพูดหรือการสื่อสารเป็นอย่างมาก ถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนอบรม เป็นอย่างดีก็อาจจะทำหน้าที่วิทยากรได้ไม่สำเร็จหรือสำเร็จได้ก็ไม่ดีเปรียบไปแล้วการพูดก็เหมือนการว่ายน้ำ ถ้ามีแต่อ่าน หรือท่องตำราโดยไม่ลงน้ำหรือกระโดดลงน้ำเสียบ้างก็ไม่อาจจะว่ายน้ำเป็นได้เลย ผู้ที่ศึกษา หลักการ ทฤษฎี วิชา ว่ายน้ำ เพียงแต่อ่านตำราก็จะจมน้ำตาย เมื่อต้องลงสระเสมือนผู้ที่ศรัทธาวิชาการพูด เพียงแต่ศึกษาทฤษฎีก็อาจจมน้ำตาย เมื่อขึ้นเวที

ดังนั้น การเป็นวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เทคนิคต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน เช่น การพูด การสื่อสาร การจัดกิจกรรม ฯลฯ

วิทยากร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวการสำคัญ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และสามารถจุดประกายความคิด เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องหรือวิชานั้น ๆ

เทคนิคการเตรียมตัวเป็นวิทยากรที่ดี

บางคนเชื่อว่าการเป็นวิทยากรที่ดีเกิดจากพรสวรรค์ แต่บางท่านก็เชื่อว่าเกิดจากพรแสวง จะโดยพรประเภทใด ก็ตามวิทยากรที่ดีก็ควรจะต้องรู้จักเทคนิควิธีการเตรียมตัว ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน กล่าวคือ

๑. การหาข้อมูล โดยวิธีต่าง ๆ เช่น

๑.๑ อ่านตำราหลาย ๆ ประเภท

๑.๒ ฟังจากคนอื่นเล่า หรือฟังจากเทปวิทยุ

๑.๓ ศึกษาจาก วิดีทัศน์ รายการโทรทัศน์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์

๒. สละมข้อมูลต่าง ๆ โดยจัดเก็บเป็นระบบหรือแบ่งเป็นประเภท เช่น

๒.๑ ประเภทเพลง

๒.๒ ประเภทคำขวัญ คำกลอน สุภาษิต คำคม คำพังเพย และคำประพันธ์ต่าง ๆ

๒.๓ ประเภทคำผวน

๒.๔ ภาษาหักมูม (คิดสวนทางเพื่อให้ผู้ฟังฮา)

๒.๕ ลูกเล่นเป็นชุด หรือประเภทนิทานสั้น ๆ

๒.๖ ประเภทเขาวัว เช่น คำถามอะไรเอ่ย ฯลฯ

๒.๗ ประเภทเกมหรือกิจกรรม

๓. ศึกษาข้อมูลแต่ละประเภท พยายามจับประเด็นและหักมุมนำเข้าไปในเรื่องที่จะเสนอให้ได้

๔. หัดเล่า ให้เพื่อนหรือคนอื่นฟังในวงเล็ก ๆ ก่อนโดยคำนึงถึง

- ๑ การเริ่มเล่าให้เด็กฟังและขยายวงถึงผู้ใหญ่
- ๒ ต้องพยายามหักมุมตอนท้ายให้ได้
- ๓ ใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมในการเล่า
- ๔ ใช้ลีลาหรือกิริยาท่าทางประกอบการเล่า

คุณสมบัติของวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพมีดังนี้

๑ คุณลักษณะทั่วไป

- ๑ . มั่นใจในตนเอง เตรียมพร้อม ซ้อมดี มีสื่อและวิธีการ ที่เหมาะสม
- ๒ . เป็นคนช่างสังเกต คอยสังเกตพฤติกรรมทางกาย วาจา ตลอดจนจนวนกรรมการกลุ่มของผู้เข้ารับการอบรม
- ๓ . มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ๔ . แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเก่ง
- ๕ . มีการวางแผนที่ดี ทั้งเนื้อหาและลำดับขั้นตอนการนำเสนอรวมทั้งสื่อและเครื่องมือการสื่อสาร
- ๖ . มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและประสานงานเก่ง
- ๗ . มีบุคลิกภาพที่ดี
- ๘ . มีความเป็นกัลยาณมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเอง คอยช่วยเหลือด้วยน้ำใจ มีความเมตตา ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีความเห็นใจของผู้เข้ารับการอบรม
- ๙ . เป็นนักประชาธิปไตย มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่สรุปตัดบทง่าย ๆ เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป
- ๑๐ . มีความจริงใจในการถ่ายทอดความรู้
- ๑๑ . ปฏิบัติตนต่อผู้เข้ารับการอบรมอย่างเสมอภาค ทัดเทียม วางตนเหมาะสมกับทุกคน
- ๑๒ . มีแบบฉบับลีลาที่เป็นของตนเองยอมรับจุดเด่นและจุดด้อยของตนและ มีความภูมิใจและเข้าใจ ในบุคลิกภาพของตนเอง และใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ การเป็นวิทยากร

๒ . ต้องรู้จริง

๑. ต้องเป็นคนรอบรู้ ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
๒. ต้องรู้รายละเอียดในเรื่องนั้นอย่างเพียงพอ
๓. ต้องเข้าใจเหตุผลของรายละเอียดนั้น
๔. ต้องรู้สมมติฐานหรือความเป็นมาของสิ่งนั้น
๕. ต้องสามารถประยุกต์สิ่งนั้นให้เห็นเป็นจริงได้

๓ . ถ่ายทอดเป็น

๑. มีเทคนิคต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การนำอภิปราย การสัมมนา กรณีศึกษา การจัดกิจกรรม ฯลฯ เพื่อให้ เกิดความรู้ เข้าใจง่าย ได้สาระ
- ๒ . พูดเป็น คือ พูดแล้วทำให้ผู้ฟังเข้าใจตามที่พูดได้อย่างรวดเร็ว สามารถพูดเรื่องยาก ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย
- ๓ . ฟังเป็น คือ ตั้งใจฟัง ฟังให้ตลอด ขณะที่ฟังต้องควบคุมอารมณ์ ขณะที่ฟังอย่าคิดคำตอบทันที และเพื่อฟัง จง ฟัง เอาความหมายมากกว่าถ้อยคำ
- ๔ . นำเสนอเป็นประเด็นปลงสรุปประเด็นให้ชัดเจน
๕. มีอารมณ์ขัน สร้างบรรยากาศในการอบรมได้อย่างเหมาะสม
๖. มีประสิทธิภาพในการอบรม สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติได้ดี มองเห็นเป็นรูปธรรม
๗. ใช้ภาษาพูดได้ดี ใช้ภาษาง่าย ๆ รู้จักเลือกภาษาให้ตรงกับเนื้อหาและตรงกับความต้องการและพื้นฐานความรู้ ของผู้ฟัง

๔ . มีหลักจิตวิทยาในการสอนผู้ใหญ่

๑. ความสนใจในการรับฟังจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ถึงเรื่องที่วิทยากรจะพูดหรือบรรยาย
๒. มุ่งประโยชน์ในการรับฟังเป็นสำคัญ
๓. จะตั้งใจและเรียนรู้ได้ดี ถ้าวิทยากรแยกเรื่องการสอนออกเป็นประเด็น / ขั้นตอน
๔. จะเรียนรู้ได้ดีถ้าได้ฝึกปฏิบัติไปด้วยพร้อม ๆ กับการรับฟัง
๕. จะเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าฝึกแล้วได้ทราบผลของการปฏิบัติอย่างรวดเร็ว
๖. จะ เรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการฝึกหัดอยู่เสมอ
๗. จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเปิดโอกาสให้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจ อย่างเร่งรัด เพราะแต่ละคนมีความสามารถในการ เรียนรู้ต่างกัน

๕ . มีจรรยาบรรณของวิทยากร

๑. เมื่อจะสอนต้องมั่นใจว่ามีความรู้จริงในเรื่องที่จะสอน
  ๒. ต้องมุ่งประโยชน์ของผู้ฟังเป็นที่ตั้ง
  ๓. ไม่ควรฉกฉวยโอกาสในการเป็นวิทยากรเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว
  ๕. ความประพฤติและการปฏิบัติตนของวิทยากร ควรจะสอดคล้องกับเรื่องที่สอน
- นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในการเป็นวิทยากรที่ควรเสนอไว้เพิ่มเติมอีกด้วยว่าวิทยากรที่ดีจะ
๑. ต้องมีกิจกรรมมากกว่าการบรรยาย
  ๒. ต้องมีการเตรียมตัวที่ดี
  ๓. ต้องมีสื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี
  ๔. ต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา เวลา และตรงเวลา
  ๕. ต้องให้คนติดตามในการเรียนรู้ มิใช่ติดตามในลีลาการแสดงเพราะวิทยากรไม่ใช่นักแสดง
  ๖. ต้องคำนึงอยู่ตลอดเวลาว่าวิทยากรมีหน้าที่ไปทำให้เขารู้ อย่าไปหวัดความรู้แก่เขา และวิทยากรไม่มีหน้าที่ พูดให้คนอื่นงง

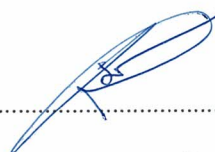
๖. การสรุปจบ

- ๑.สรุปโดยย่อ
- ๒.ขอร้องไห้ให้กระทำ
- ๓.ฝากนํากลับไปคิด
- ๔.ใช้สำธิต วาทะ กวี
- ๕.เปิดเผยตอนสำคัญ

๗. หน้าที่ของวิทยากร

เตรียมตัวมาพร้อม ชักซ้อมมาดี ทำที่ดูสง่า ใช้วาจาเหมาะสม เริ่มต้นโน้มน้าว เรื่องราวให้กระชับ จับตาผู้อบรม
สรุปจบประทับใจ

ลงชื่อ.....

(นายสมิทธิ หล้าพรหม)

ผู้เข้ารับการอบรม

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔